

24.10.2018

Dnro: VakO 1215/00.08/2018

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Viite: Hallituksen esitys HE 136/2018 vp eduskunnalle Tuomioistuinvirastoa koskevaksi lainsäädännöksi

Asiantuntijalausuntona lakivaliokunnalle esitän kunnioittaen seuraavaa:

Vakuutusoikeus kannattaa esitystä Tuomioistuinviraston perustamisesta.

Vakuutusoikeus kiinnittää kuitenkin huomiota seuraaviin lakiehdotuksen säännöksiin:

2 § Tuomioistuinviraston tehtävät

Hallituksen esityksen tavoitteena on järjestää tuomioistuinten keskushallinto tavalla, joka korostaa tuomioistuinten riippumattomuutta sekä edistää tuomioistuinten hallintotehtävien tehokasta ja tuloksellista hoitamista. Toiminnan järjestäminen tehokkaasti luo edellytyksiä lainkäytön korkean laadun ylläpitämiselle ja kehittämiselle. Tämän tavoitteen katsotaan toteutuvan parhaiten, jos keskushallintotehtävät siirretään oikeusministeriöstä erilliselle keskusvirastolle, Tuomioistuinvirastolle. Tavoitteena on, että tehtävienjako oikeusministeriön, Tuomioistuinviraston ja tuomioistuinten välillä on selkeä ja tarkoituksenmukainen.

Hallituksen esityksen 2 §:n 1 momentin mukaan Tuomioistuinviraston tehtävänä on huolehtia siitä, että tuomioistuimet kykenevät käyttämään tuomiovaltaa laadukkaasti ja että tuomioistuinlaitos on tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti järjestetty.

Tuomioistuinvirastotoimikunnan mietinnön 23/2017 lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan Tuomioistuinviraston tulisi erityisesti päättää tuomioistuinten virkojen perustamiseen, lakkauttamiseen, siirtämiseen ja virkajärjestelyihin liittyvistä asioista sekä hoitaa tuomioistuinten palveluksessa olevien palvelussuhdeasioita siltä osin kuin ne eivät kuulu tuomioistuimelle ja muulle viranomaisille. Mietinnössä tätä perusteltiin sillä, että virasto huolehtisi myös voimavarojen jakamisesta tuomioistuimille. Saman lainkohdan yhteydessä toimikunta katsoi, että myös virkaehtosopimuksiin ja muuhun henkilökunnan palkkaukseen liittyvä toimivalta tulisi siirtää oikeusministeriöltä Tuomioistuinvirastolle.

Vakuutusoikeus

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telekopio	Sähköposti
PL 1005 00520 HELSINKI	Ratapihantie 9 00520 HELSINKI	029 564 3200	029 564 3100	hallinto.vako@oikeus.fi

24.10.2018

Dnro: VakO 1215/00.08/2018

Hallituksen esityksessä edellä mainittu 5 kohta on jätetty pois lakiehdotuksesta. Tätä on perusteltu sillä, että Tuomioistuinviraston tehtäväkentän laajuus huomioon ottaen on perusteltua, että se voi ensimmäisinä toimintavuosinaan keskittyä tuomioistuinlaitoksen toiminnan kannalta kaikkein keskeisimpien tehtävien toteuttamiseen eli esimerkiksi tuomioistuinlaitoksen tulosoikeuteen ja toiminnan yleiseen kehittämiseen, eikä niinkään virkojen järjestykseen tai virkaehtosopimuksiin liittyviin asioihin. Tästä syystä on esityksen mukaan tarkoituksenmukaista, että tuomareiden virkaehtosopimusta koskeva neuvotteluoikeus säilytetään oikeusministeriöllä ainakin toistaiseksi. Sama koskee tuomioistuinlaitoksen virkojen perustamista, lakkauttamista ja siirtämistä koskevaa toimivaltaa.

Hallituksen esityksestä jää edellä kerrotuilta osin vaikutelma, että Tuomioistuinviraston perustamisen tavoitteet ja toteutus eivät kaikilta osin kohtaa toisiaan. On toki mahdollista, että viraston toiminta ei alkuvaiheessa ole kaikilta osin täysipainoista. Tämä ei kuitenkaan voine johtaa siihen, että tietyt keskeiset tehtävät, joiden kuulumista viraston toimialaan ei esityksessä edes kiistetty, jätetäisiin edelleen oikeusministeriölle. Tuomioistuinviraston tehtäväksi asetettu huolehtiminen siitä, että tuomioistuinlaitos on tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti järjestetty, jäisi näin ollen vaille tarvittavia työkaluja.

Jos kyseisiä tehtäviä ei nyt kirjata lakiin, edellyttää niiden saattaminen Tuomioistuinviraston tehtäviksi jatkossa lainmuutosta, jonka toteutus ja ajankohta jäisivät oikeusministeriön harkintaan. Lakiin kirjaaminen sen sijaan takaisi ainakin sen, että nämä tehtävät osoitettaisiin Tuomioistuinviraston tehtäviksi, vaikka niiden käyttöönottoa esimerkiksi siirtymäsäännöksellä lykättäisiinkin. Tästä seuraisi myös, että tehtävien jako oikeusministeriön ja Tuomioistuinviraston välillä olisi selkeästi määritelty, mitä se ei nyt esitetyssä muodossa kaikilta osin ole.

6 § Johtokunta

Edellä kirjoitettu koskee vastaavasti myös lakiehdotuksen 6 §:ää, josta on jätetty pois tuomioistuinvirastotoimikunnan mietinnön 6 kohdassa oleva esitys siitä, että Tuomioistuinviraston johtokunta päättää valtion virkamieslain mukaisesti muiden kuin ylimpien tuomioistuinten tuomarin virkojen perustamisesta, lakkauttamisesta ja siirtämisestä.

Aija Peltola
osaston johtaja

Vakuutusoikeus

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telekopio	Sähköposti
PL 1005 00520 HELSINKI	Ratapihantie 9 00520 HELSINKI	029 564 3200	029 564 3100	hallinto.vako@oikeus.fi